

Громада села Гатне

Аналітична група

**Аналітичний звіт
за результатами вивчення інформації щодо створення
об'єднаної територіальної громади за участі села Гатне**

**Виконаний Аналітичною групою,
створеною громадою с.Гатне
для вивчення питань ОТГ**

с.ГАТНЕ

2018

ЗМІСТ

ВСТУП	2
1. Законодавча база створення об'єднаних територіальних громад в Україні	3
1.1. Правові засади бюджетного процесу та міжбюджетні відносини в ОТГ	6
1.2. Повноваження об'єднаних територіальних громад	9
2. Стан соціально-економічного розвитку громад	10
2.1. Аналіз бюджетів	10
2.1.1. Бюджет Гатненської сільської ради	10
2.1.2. Бюджет Крюківщинської сільської ради	14
2.1.3. Бюджет Чабанівської селищної ради	18
2.2. Демографічні показники	21
2.2.1. Структура населення	21
2.2.2. Густота населення	22
2.3. Оцінка фінансової спроможності громад	23
3. Рівень доступності та інфраструктура освітніх закладів	26
4. Представництво депутатів в радах ОТГ	29
5. Інфраструктурний потенціал	31
6. SWOT-аналіз: сильні і слабкі сторони, можливості і загрози потенційних ОТГ	33
Додаток № 1	38
Додаток № 2	43
Перелік посилань	44

ВСТУП

1 квітня 2014 року Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням ухвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, що створило передумови для початку реформи децентралізації. 5 лютого 2015 року було ухвалено Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад», і процес утворення об'єднаних територіальних громад (далі по тексту - ОТГ) стартував в Україні досить активно.

Гатненська сільська рада 21 травня 2015 року на 41 сесії VII скликання вперше прийняла рішення №45 «Про ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад» і рішення №46 «Про добровільне об'єднання територіальних громад Гатненської та Крюківщинської сільських рад Києво-Святошинського району Київської області (адміністративний центр - с.Гатне)». Ці рішення ще тоді мали б пройти громадське обговорення, але далі прийнятих на сесії сільради рішень процес не пішов. Потім вже 21 вересня 2016 року на 10 сесії VII скликання (друге пленарне засідання) було прийняте рішення №107 «Про ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад» щодо створення ОТГ з сільською радою Віти-Поштової і Юрівки, прийнятий порядок проведення громадського обговорення, призначені відповідальні особи, але громадського обговорення не було, і далі цей процес також не розвинувся.

10 листопада 2016 року 13 сесія VII скликання Крюківщинської сільської ради прийняла рішення №11 «Про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад» за участі с.Віта-Поштова, с.Юрівка, с.Тарасівка, с.Нове, с.Крюківщина та с.Гатне (адміністративний центр - с.Крюківщина). У відповідь 09 лютого 2017 року 14 сесія VII скликання Гатненської сільської ради прийняла рішення №56 «Про забезпечення проведення громадського обговорення рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад», але громадські обговорення так і не проводилися. В серпні - вересні 2017 року окремі депутати с.Гатне вивчали думку мешканців села шляхом проведення анкетування на своєму окрузі.

І, зрештою, 25 вересня 2017 року Гатненська сільська рада отримала пропозицію від Крюківщинської сільської ради «Про добровільне об'єднання територіальних громад Гатненської та Крюківщинської сільських рад Києво-Святошинського району Київської області (адміністративний центр с.Крюківщина)», і в той же день 25 вересня 2017 року голова Гатненської сільради Корицький Б.Б. отримав лист-звернення від голови Чабанівської селищної ради Киризієва О.Ф. про створення ОТГ у складі Гатненської сільської і Чабанівської селищної рад з адміністративним центром в смт.Чабани.

Все це призвело до того, що 22 жовтня 2017 року в с.Гатне відбулося громадське обговорення пропозицій створення двох можливих варіантів ОТГ за участю Гатного - Чабанівської і Крюківщинської. Результатом громадського обговорення стала відмова громади с.Гатне від поспішного прийняття рішення щодо створення ОТГ в зв'язку з відсутністю всебічної донесеної до громади інформації щодо доцільності створення того чи іншого варіанту ОТГ. Натомість на зборах села було утворену аналітичну групу з мешканців громади, якій делегувались повноваження зі збору і аналізу об'єктивної інформації про створення ОТГ за участі Гатного. Результатом роботи аналітичної групи став даний звіт.

1. Законодавча база створення об'єднаних територіальних громад в Україні

Офіційними документами, що чітко регламентують форми реалізації децентралізації, є:

- Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад” № 157-19 від 05.02.15р.
- Бюджетний кодекс України
- Методика формування спроможних територіальних громад, затверджена Постановою КМУ № 214 від 08.04.15р.

Саме ці документи визначають основні етапи, умови та, власне, процес добровільного об'єднання територіальних громад, а також функції та обов'язки, які набудуть об'єднані територіальні громади, і фінанси, які будуть надані для їх реалізації після завершення процедури об'єднання.

Закон про добровільне об'єднання територіальних громад

Базовими принципами об'єднання територіальних громад є конституційність та законність, добровільність, економічна ефективність, державна підтримка, прозорість, відкритість та відповідальність кожного учасника процесу добровільного об'єднання територіальних громад.

Важливо зазначити, що на сьогодні Закон передбачає вільний вибір самими територіальними громадами подальшого формату добровільного утворення нової об'єднаної територіальної громади з обов'язковим дотриманням вимог Закону та Методики формування спроможних територіальних громад, і не передбачає застосування принципу «примусовості» в прийнятті територіальними громадами відповідних рішень.

При цьому територіальна громада, приймаючи рішення про надання згоди на добровільне об'єднання чи не надання такої згоди, має реально оцінювати власні можливості щодо здатності самостійно вирішувати суспільні питання та забезпечувати належний рівень надання послуг у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту тощо для задоволення потреб населення відповідної території.

Методика формування спроможних територіальних громад

Методика формування спроможних територіальних громад, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.15р. № 214, визначає механізм та умови формування спроможних територіальних громад, а також розроблення і схвалення перспективного плану формування територій громад.

Щодо статусу ОТГ, які утворилися в областях, де відсутні затверджені перспективні плани, або у разі, якщо територія відповідних громад не охоплена схемою перспективного плану

Територіальні громади, що об'єдналися в тих областях, де відсутні затверджені перспективні плани, або якщо територія відповідних громад не охоплена схемою перспективного плану, але з дотриманням процедур, передбачених Законом «Про добровільне об'єднання територіальних громад», можуть претендувати на отримання статусу спроможної громади, якщо їхні основні параметри (паспорт) відповідають Методиці формування громад.

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» **не зобов'язує** територіальні громади об'єднуватися лише згідно з перспективними планами формування територій областей і не встановлює будь-яких інших обмежень. Такий формат добровільного об'єднання територіальних громад не суперечить Закону і не має слугувати підставою для відмови ОДА в наданні висновку, передбаченого Законом.

Водночас територіальним громадам, що вирішили об'єднатися без урахування затвердженого перспективного плану, не гарантується надання статусу спроможних та отримання відповідних повноважень і прямих міжбюджетних відносин з Державним бюджетом.

Серед інших форм підтримки об'єднані громади можуть розраховувати на кошти державного фонду регіонального розвитку для реалізації інвестиційних проектів та програм, кошти міжнародних проектів та програм підтримки децентралізації в Україні шляхом участі у конкурсному відборі.

Водночас треба звернути увагу, що ОТГ, які не визнані як спроможні, не можуть відповідно до чинного законодавства претендувати на кошти субвенції, що відповідно до Бюджетного кодексу України надаються на розвиток інфраструктури. З метою часткової фінансової підтримки таких громад Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства опрацьовуються пропозиції щодо внесення змін до відповідного законодавства.

Станом на початок 2018 року Гатненська сільська рада Києво-Святошинського району Київської області не включена до переліку спроможних територіальних громад перспективного плану формування територій Київської області, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Бюджетний кодекс України

Бюджетний кодекс України (далі - БКУ) визначає склад доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад, створених згідно із Законом “Про добровільне об'єднання територіальних громад” № 157-19 від 05.02.15р. та перспективним планом формування територій громад, а також визнаних Кабінетом Міністрів України спроможними в порядку, встановленому Законом України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” №2233-19 від 7.12.2017 (частина 1 пункт 21 статті 2).

Ці доходи значно відрізняються від складу доходів інших місцевих рад (стаття 64 БКУ).

Основні надходження до місцевих бюджетів ОТГ згідно зі статтями 64, 69-1 Бюджетного кодексу України включають в себе:

- 60% податку на доходи фізичних осіб;
- 25% екологічного податку;
- 5% акцизного податку з реалізації підакцизних товарів;
- 100% єдиного податку, включаючи податок, що сплачується платниками 4-ї групи;
- 13,44% акцизного податку на пальне;
- 100% податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності;
- 100% податку на майно (нерухомість, земля, транспорт);
- збір за місця паркування транспортних засобів;

- туристичний збір;
- 3% рентної плати за користування надрами для видобування нафти, газу та газового конденсату;
- 75% надходжень від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва;
- інші доходи: різноманітні трансферти (базова дотація; освітня і медична субвенції; капітальні трансферти; субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ; стабілізаційна дотація, додаткова дотація на фінансування переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти і охорони здоров'я; субвенції на здійснення державних програм соціального захисту); надходження в рамках програм міжнародної технічної допомоги.

1.1. Правові засади бюджетного процесу та міжбюджетні відносини в ОТГ

Особливості формування та виконання бюджетів ОТГ визначено ч.4 ст.67 БКУ та п.38 Прикінцевих та перехідних положень до нього.

ОТГ, які створені за законом та перспективним планом формування територій громад області, мають такі самі повноваження, як і міста обласного значення, та прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом.

Що це означає?

До таких бюджетів, крім доходів, що зараховуються до сільських, селищних, міських міст районного значення бюджетів, також зараховується 60 % податку на доходи фізичних осіб.

Для цих бюджетів застосовується горизонтальне вирівнювання податкоспроможності: визначається базова (з державного бюджету - місцевому) чи реверсна (з місцевого бюджету - держбюджету) дотація. Розраховуються базова чи реверсна дотації відповідно до статті 99 БКУ (лише за податком на доходи фізичних осіб - ПДФО).

Для проведення розрахунку обсягів дотацій застосовують такі показники:

- чисельність населення (береться за офіційними даними звітності Державної служби статистики України щодо наявного населення на початок року, що передує плановому - при визначенні обсягу базової/реверсної дотацій на 2018 рік беруться дані станом на 01.01.2017 р.);
- надходження податку на доходи фізичних осіб в частині, що зараховується до відповідного бюджету (для бюджетів об'єднаних громад – це 60%) за останній звітний період (для бюджету на 2018 рік беруться надходження за 2016 рік);
- індекс податкоспроможності бюджету (визначається як співвідношення надходжень податку на доходи фізичних осіб на одного жителя по відповідному бюджету до визначеного такого ж середнього показника по Україні).

Базову дотацію отримують місцеві бюджети з рівнем надходжень податку на доходи фізичних осіб на одного жителя нижче 0,9 середнього показника по Україні (у розмірі 80% суми, яка необхідна для досягнення показника 0,9). Для бюджетів, у яких цей показник вище 1,1 середнього показника по Україні, застосовується реверсна дотація (вилучається до державного бюджету 50% перевищення індексу податкоспроможності 1,1).

По бюджетах ОТГ з показником надходження податку на доходи фізичних осіб на одного жителя в межах від 0,9 до 1,1 вирівнювання не здійснюється (ні базової, ні реверсної дотацій у такому випадку немає).

Решта платежів (крім податку на доходи фізичних осіб) в розрахунках не застосовуються і залишаються в повному обсязі у розпорядженні місцевих органів влади.

Субвенції - ще один з найбільш вагомих стимулів, яким держава заохочує створення об'єднаних територіальних громад. За рахунок субвенції на розвиток інфраструктури об'єднані територіальні громади отримують фінансове забезпечення для розробки проектної, містобудівної та планувальної документації, нового будівництва, ремонту вулиць, доріг, мостів, об'єктів водопостачання і водовідведення, об'єктів поводження з відходами, рекультивациі територій сміттєзвалищ, закупівлі шкільних автобусів, пожежної і спеціальної рятувальної техніки, пожежно-рятувального оснащення, спеціалізованих санітарних транспортних засобів для лікувальних закладів тощо.

Розмір отриманої субвенції на інфраструктурний розвиток ОТГ залежить від кількості громад, що з кожним роком зростає, і кількості коштів, виділених з бюджету. В 2015 році було створено 159 ОТГ, в 2016 році - 366 ОТГ, в 2017 році - 665 ОТГ, на початок 2018 року вже є 699 ОТГ (з них 34 очікують від ЦВК призначення перших виборів). Всі ці ОТГ вийшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом в наступному після створення році.

В 2016 році з державного бюджету на розвиток та інфраструктурні об'єкти територіальних громад було виділено 7,3 млрд. грн, а саме:

- 3,0 млрд. грн. - за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку;
- 1,0 млрд. грн. - субвенція на розвиток інфраструктури ОТГ;
- 3,3 млрд. грн. - субвенція на соціально-економічний розвиток.

В 2017 році було виділено 16,1 млрд. грн.:

- 3,5 млрд. грн. - за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку;
- 1,5 млрд. грн. - субвенція на розвиток інфраструктури ОТГ;
- 6,2 млрд. грн. - субвенція на соціально-економічний розвиток;
- 4,0 млрд. грн. - субвенція на розвиток охорони здоров'я у сільській місцевості;
- 270 млн. грн. - кошти на будівництво футбольних полів зі штучним покриттям.

На 2018 рік передбачена наступна державна підтримка:

- 6,0 млрд. грн. - за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку;
- 1,9 млрд. грн. - субвенція на розвиток інфраструктури ОТГ;
- 5,0 млрд. грн. - субвенція на соціально-економічний розвиток;
- 1,0 млрд. грн. - субвенція на розвиток охорони здоров'я в сільській місцевості.

Держава збільшує щорічно виділення коштів на розвиток інфраструктури, але за рахунок щорічного збільшення кількості ОТГ розмір субвенції на інфраструктурний розвиток в розрахунку на одну ОТГ зменшується.

Аналізуючи надходження від субвенцій, ми спробували змоделювати ситуацію, яка б демонструвала ймовірний розмір отриманої субвенції з державного бюджету на інфраструктурний розвиток за умови створення Чабанівської ОТГ та Крюківщинської ОТГ раніше, в 2015 р.

Розподіл субвенцій між місцевими бюджетами здійснюється за такою формулою:

$$V_i = V_o \times (X_i/X + Y_i/Y)/2$$

де V_i - обсяг субвенції об'єднаної територіальної громади;

V_o - загальний обсяг субвенції;

X_i - кількість сільського населення об'єднаної громади;

X - кількість сільського населення всіх об'єднаних територіальних громад;

Y_i - площа території об'єднаної територіальної громади;

Y - площа територій усіх об'єднаних територіальних громад.

Результати і вихідні дані наведені у таблиці 1.

Таблиця 1. Розрахунок ймовірного розміру субвенції на формування інфраструктури ОТГ у 2016 -2017 роках*

Показник	Крюківщинська ОТГ		Чабанівська ОТГ	
	2016	2017	2016	2017
Можливий обсяг субвенції ОТГ, грн.	6 618 965,69	4 571 949,17	5 338 813,42	3 684 338,41
Загальний обсяг субвенцій, грн.	1 000 000 000	1 500 000 000	1 000 000 000	1 500 000 000
Кількість сільського населення ОТГ, чол.	11 516	11 516	9 296	9 296
Кількість сільського населення всіх ОТГ, чол.	915 089	1 976 315	912 869	1 974 095
Площа території ОТГ, кв. км.	23,41	23,41	17,71	17,71
Площа територій усіх ОТГ, кв. км.	35 830	87 050	35 825	87 045

*Джерело: розраховано на основі постанов КМУ № 200 від 16.03.16 та № 410 від 07.06.17 з використанням даних, отриманих аналітичною групою на свої запити

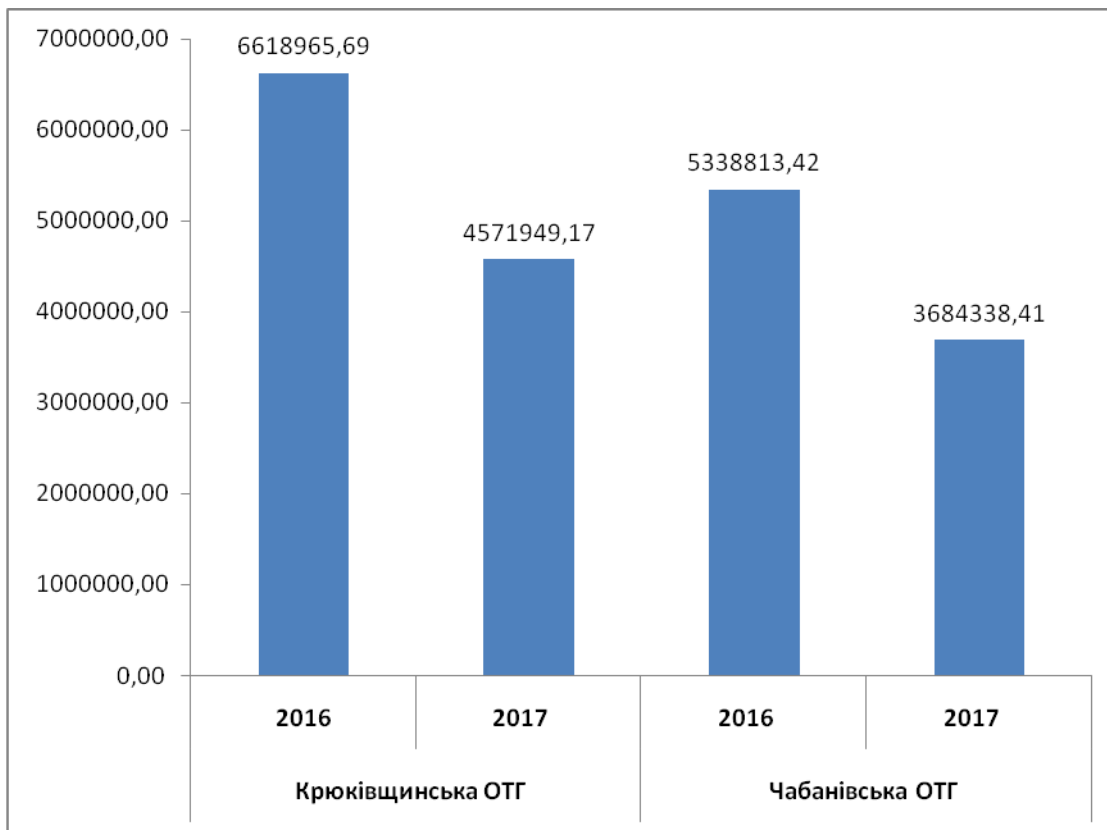

Рис. 1. Динаміка зменшення субвенцій на інфраструктурний розвиток на одну ОТГ

Як бачимо, розмір можливих субвенцій на інфраструктурний розвиток Крюківщинської ОТГ дещо більший, ніж Чабанівської. Чому так?

Загальний обсяг фінансової підтримки визначається законом про Державний Бюджет України і розподіляється між бюджетами ОТГ, утворених відповідно до перспективного плану формування територій *пропорційно до площі ОТГ та кількості сільського населення у територіальній громаді з рівною вагою обох цих факторів.*

Площа с.Крюківщина значно більша за сукупну площу смт.Чабани і с.Новосілки, а населення смт.Чабани взагалі не враховується при розрахунках, оскільки смт.Чабани не є селом, а населення, відповідно, не є сільським (див. дані таблиць 1, 7).

Слід також зазначити, що держава здійснює фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад шляхом надання коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади лише у разі, **якщо її межі повністю відповідають межам, визначеним перспективним планом формування території громад.**

Також однією із умов надання субвенції є **погодження поданих виконавчими комітетами міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад проектних заявок з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального**

господарства. На цьому етапі може виникнути проблема з нестачею кваліфікованих кадрів у новостворених ОТГ, спроможних писати інвестиційні проекти.

1.2. Повноваження об'єднаних територіальних громад

Крім самоврядних повноважень, визначених ст.26-40 Закону України “Про місцеве самоврядування” органи самоврядування ОТГ виконують повноваження, делеговані державою - утримання закладів освіти, охорони здоров'я, культури, спорту, соціального захисту та соціального забезпечення тощо (перелік видатків визначено ст. 71, 89 і 91 БКУ), а також:

- жителі об'єднаної територіальної громади обирають голову громади і спільну раду ОТГ, де будуть представлені депутати від усіх сіл, селищ. Посадовою особою замість сільського голови в кожному селі, що не стало центром громади, буде староста, який також буде членом виконавчого комітету ради об'єднаної територіальної громади;
- рада матиме власні виконавчі органи (юридичний, економічний, інноваційно-інвестиційний відділи) і зможе ефективніше залучати ресурси для свого розвитку;
- громада отримує статус і повноваження міста обласного значення, що передбачає прямі міжбюджетні відносини;
- в межах території будуть розподілятися та видаватися субсидії, соціальна допомога, видача та зміна паспортів тощо;
- делегування органам місцевого самоврядування розширених повноважень у сфері контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про працю, а також накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення.

Додаткові можливості:

- самостійне визначення можливостей забудови в межах ОТГ, надання дозвільних документів, прийняття в експлуатацію будинків та інших об'єктів;
- громади можуть створювати муніципальну міліцію, що опікуватиметься правопорядком;
- самостійне визначення потреб та можливостей розвитку місцевої інфраструктури, надання послуг ЖКГ, утримання вулиць і доріг, освітлення та благоустрою;
- ради ОТГ мають право здійснювати місцеві запозичення до бюджетів ОТГ – як місцеві, так і внутрішні, в тому числі шляхом отримання кредитів(позик) від міжнародних фінансових організацій;
- розпорядження землями за межами населених пунктів.

2. Стан соціально-економічного розвитку громад

Однією з складових вивчення стану соціально-економічного розвитку громад є аналіз їх дохідної і видаткової частин, механізм формування яких зазнає суттєвих змін в процесі реалізації реформи децентралізації.

Проведення аналізу бюджетів Гатненської і Крюківщинської сільських рад, а також Чабанівської селищної ради було першочерговим завданням аналітичної групи, тому що саме бюджет характеризує рівень економічного розвитку громади і є основним із показників, які визначають фінансову спроможність потенційної громади.

Такий аналіз проводиться як з метою визначення фінансової спроможності новоутворених потенційних об'єднаних територіальних громад, так і з метою формування необхідної аналітичної вихідної інформації, необхідної для інформування населення.

2.1. Аналіз бюджетів

Аналітичною групою було направлено запити до Чабанівської селищної ради, Крюківщинської та Гатненської сільських рад. На підставі отриманих відповідей було проаналізовано стан соціально-економічного розвитку місцевих рад, демографічні показники, інфраструктурний потенціал, а також розраховані показники, необхідні для аналізу фінансової спроможності потенційних ОТГ за участі Гатного. *(Всі відповіді на запити з трьох сільрад можна завантажити за цим посиланням: <http://bit.ly/2rtBFcX>, також узагальнена інформація про подані запити і відповіді на них викладена в Додатку №1)*

У запропонованому звіті ми акцентували увагу на перших трьох ключових статтях доходів і витрат місцевих рад, і, за необхідності, надали пояснення щодо впливу цих статей на загальну тенденцію.

2.1.1. Бюджет Гатненської сільської ради

Показники обсягів доходів і видатків до місцевого бюджету Гатненської сільської ради наведені в таблицях нижче.

Як видно з наведеної в таблиці 2 інформації, основним джерелом надходжень, які формують бюджет Гатного, є акцизний податок на пальне - 36,18%, акцизний податок на товари - 15,79% та кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населених пунктів (далі по тексті - кошти пайової участі) - 16,08%.

Протягом 2018-2019 років зберігатиметься норма щодо зарахування 13,44% акцизного податку з пального до місцевих бюджетів відповідно до норм Постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 року № 96 «Деякі питання зарахування частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування».

З 2020 року 100% акцизного податку з пального відповідно до норм Бюджетного кодексу зараховуватиметься до спеціального фонду Державного бюджету. Слід зазначити, що Державний дорожній фонд створюється у складі спеціального фонду Державного бюджету, тобто ці кошти мають цільове призначення і спрямовуються лише на конкретно визначену мету, визначену постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1085 «Про затвердження Порядку спрямування коштів державного дорожнього фонду». Основне цільове призначення спеціального фонду Державного бюджету - це ремонт, будівництво, реконструкція та утримання доріг як місцевого, так і загального значення. (Докладніше про особливості формування дорожнього фонду - в Додатку №2).

Зважаючи на вищезазначені майбутні законодавчі зміни, доходи с. Гатне з 2020 року будуть зменшені на суму акцизного податку з пального, який в 2017 році становить більше 36% від сукупного доходу бюджету сільської ради.

Таблиця 2. Структура доходів Гатненської сільської ради за 2017 рік

Статті доходів	Сума, грн.	% до загальної суми
Акцизний податок на пальне	16 269 698	36,18
Кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населених пунктів	7 231 133	16,08
Акцизний податок на товари	7 099 343	15,79
Податок на майно	5 409 357	12,03
Інші субвенції	3 709 656	8,25
Єдиний податок з фізичних осіб-підприємців	3 385 425	7,53
Державне мито	705 929	1,57
Єдиний податок з юридичних осіб	695 363	1,55
Різне	245 620	0,55
Власні надходження бюджетних установ	214 190	0,48
РАЗОМ	44 965 715	100,00

Нижче структура доходів Гатненської сільради за 2017 рік проілюстрована в більш наочній і зручній для сприйняття графічній формі - на діаграмі.

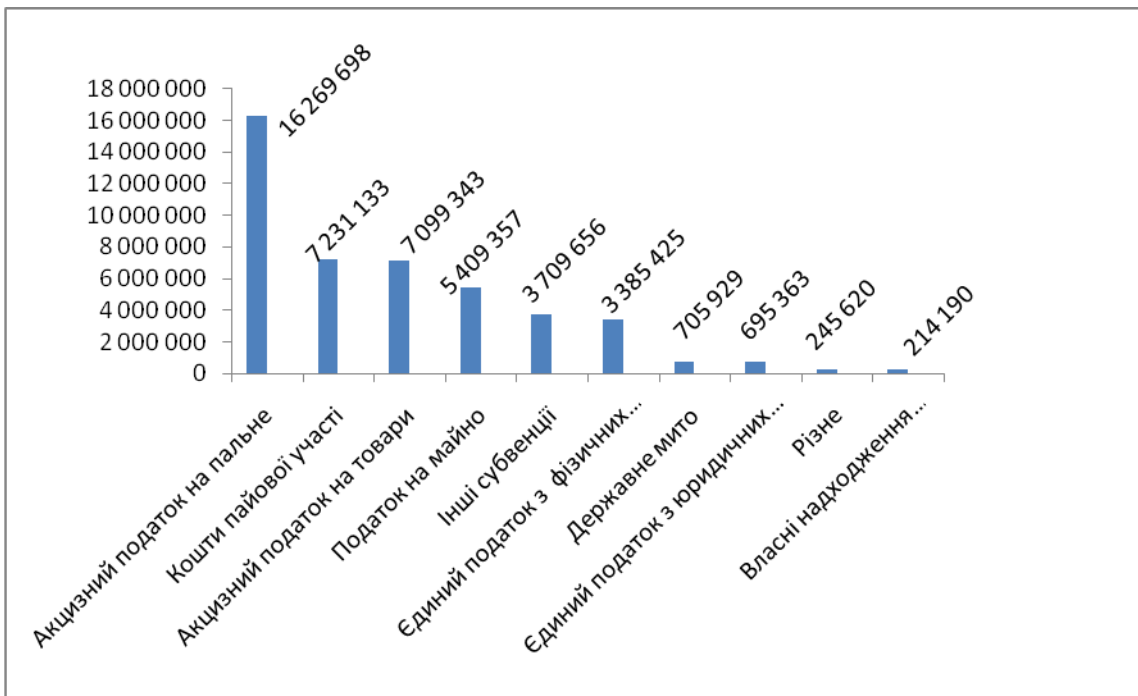

Рис. 2. Розподіл доходів бюджету Гатнянської сільської ради за 2017 рік

Стосовно коштів пайової участі, то відповідно до п.3 ст.40 закону України №3038 “Про регулювання містобудівної документації” “пайова участь у розвитку інфраструктури населеного пункту полягає у перерахуванні замовником до прийняття об’єкта будівництва в експлуатацію до відповідного місцевого бюджету коштів для створення і розвитку зазначеної інфраструктури”. Збір у вигляді пайового внеску на розвиток інфраструктури населених пунктів, встановлений законодавством у розмірі до 4% загальної кошторисної вартості будівництва об’єкту для житлової нерухомості й до 10% — для нежитлових споруд, фактично є разовим внеском забудовників. Недосконалість законодавства відкриває широкі можливості для корупції. Законом передбачено лише граничні показники для нарахування пайового внеску — до 4 та 10 відсотків — в залежності від призначення об’єкту. Тобто сума, яку повинен сплатити конкретний замовник будівництва — предмет домовленості між ним та владою. Тому ця стаття доходу не є постійною, залежить від економічної ситуації в країні, наявності вільних територій для забудови, порядності забудовника, корупційних ризиків.

Щодо акцизного податку на товари, то він є одним із резервів наповнення місцевого бюджету, який прямо залежить від купівельної спроможності мешканців і співпраці органів місцевої влади, підприємців і фіскальної служби.

Про зменшення доходів села в майбутньому треба думати вже зараз. Потрібно шукати альтернативні джерела наповнення бюджету, нові інструменти для розвитку своїх територій, навчитися самим заробляти кошти і наповнювати ними бюджет. Мова може йти про залучення інвестиційних проектів, про створення виробничих, не дотаційних комунальних підприємств, спрямування коштів на розвиток підприємництва, створення нових робочих місць, розробку і запровадження програм енергоефективності і т.д.

Місцева влада повинна розуміти, куди необхідно направити кошти і зусилля сьогодні, щоб отримати з цього стабільний прибуток в майбутньому. Потрібно направляти зусилля влади на створення умов для розвитку різних напрямків підприємницької діяльності в своєму селі, щоб знизити ризики в разі непередбачених законодавчих, економічних чи політичних змін.

Видатки Гатненської сільради за 2017 рік мають структуру, представлену в таблиці 3.

Таблиця 3. Структура видатків Гатненської сільської ради за 2017 рік

Статті видатків	Сума, грн.	% до загальної суми
Благоустрій	21 981 131	54,55
Внески до СК "МКП Гатне"	9 000 000	22,33
Видатки на утримання апарату сільської ради	4 610 724	11,44
Капітальні вкладення	1 430 365	3,55
Соціальний захист	781 300	1,94
Спорт	599 944	1,49
Культура та мистецтво	565 592	1,40
Управління	405 784	1,01
Інші видатки	361 699	0,90
Землеустрій	199 985	0,50
Оздоровлення дітей	181 440	0,45
Інші субвенції	180 000	0,45
РАЗОМ	40 297 965	100,00

Як видно з поданої інформації, основними витратними статтями бюджету с.Гатне є видатки на благоустрій (будівництво та ремонт доріг, встановлення освітлення) - майже 55% від сукупних витрат, внески до комунального підприємства "МКП Гатне" - 22,3%, витрати на утримання працівників сільської ради -11,44%. Для зменшення витрат на благоустрій потрібно розглянути можливість залучення громадськості до співпраці, запровадження спеціального громадського проекту, який буде платформою для реалізації ідей, спрямованих на покращення життя села, які пропонують мешканці села. А також використовувати

відкриту систему державних закупівель при обранні підрядників, які працюватимуть над благоустроєм нашого села.

Щодо видатків на комунальне підприємство “МКП Гатне”: в 2017 році сільрада витратила на нього більше 10 млн. грн. Зазвичай, доходи комунального підприємства значно менші, ніж видатки, і як зазначалося вище, комунальному підприємству потрібно навчитися заробляти гроші і не бути дотаційним.

Щодо рівня видатків на утримання апарату сільської ради: експерти вважають, що витрати на утримання управлінського апарату повинні бути не більше 20% від обсягу власних доходів громади. В нашому випадку цей показник становить 11,44% від сукупних витрат громади, і 12,16% від власного доходу, що не перевищує визначений критерій.

Нижче дані таблиці 3 представлені у вигляді діаграми.

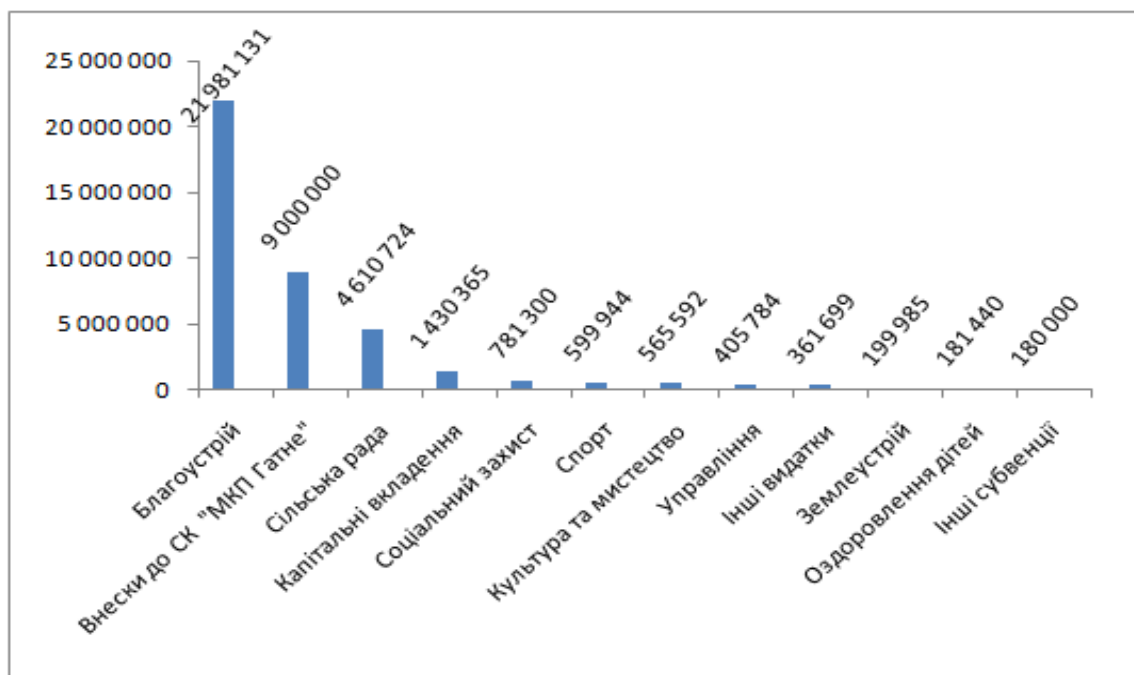

Рис. 3. Розподіл видатків Гатненської сільської ради за 2017 рік

2.1.2. Бюджет Крюківщинської сільської ради

Якщо подивитися на бюджетні показники с.Крюківщини, то основними бюджетоутворюючими статтями в 2017 році є субвенції - 46,68% від сукупного доходу, кошти пайової участі - 18,76% та єдиний податок з фізичних осіб - 16,48%. Слід зазначити, що субвенції спеціального фонду - кошти, передбачені на фінансування переліку об'єктів та заходів, направлених на соціально-економічний розвиток окремих територій. Вони формуються та затверджуються відповідними місцевими держадміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування. А от системного підходу до формування цього переліку об'єктів та заходів не існує, здебільшого він формується в ручному режимі. Тому субвенції спеціального фонду не можна розглядати як постійне джерело доходів.

Також слід звернути увагу на таку статтю доходів Крюківщини як благодійні внески, які становлять 3,87 % від сукупного доходу села. Ця стаття доходу також не є постійною.

Показники обсягів доходів і видатків до місцевого бюджету сільської ради Крюківщини наведені в таблицях нижче і також проілюстровані діаграмами.

Таблиця 4. Структура доходів бюджету Крюківщинської сільської ради за 2017 рік

Статті доходів	Сума, грн.	% до загальної суми
Субвенції	21 731 051	46,68
Кошти пайової участі	8 732 163	18,76
Єдиний податок з фізичних осіб-підприємців	7 672 095	16,48
Податок на майно	2 790 020	5,99
Благодійні внески	1 800 000	3,87
Акцизний податок на товари	1 099 430	2,36
Кошти від продажу землі несільськогосподарського призначення	891 457	1,91
Єдиний податок з юридичних осіб	721 713	1,55
Різне	568 197	1,22
Кошти від втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	548 496	1,18
Державне мито	607	0,00
РАЗОМ	46 555 229	100,00

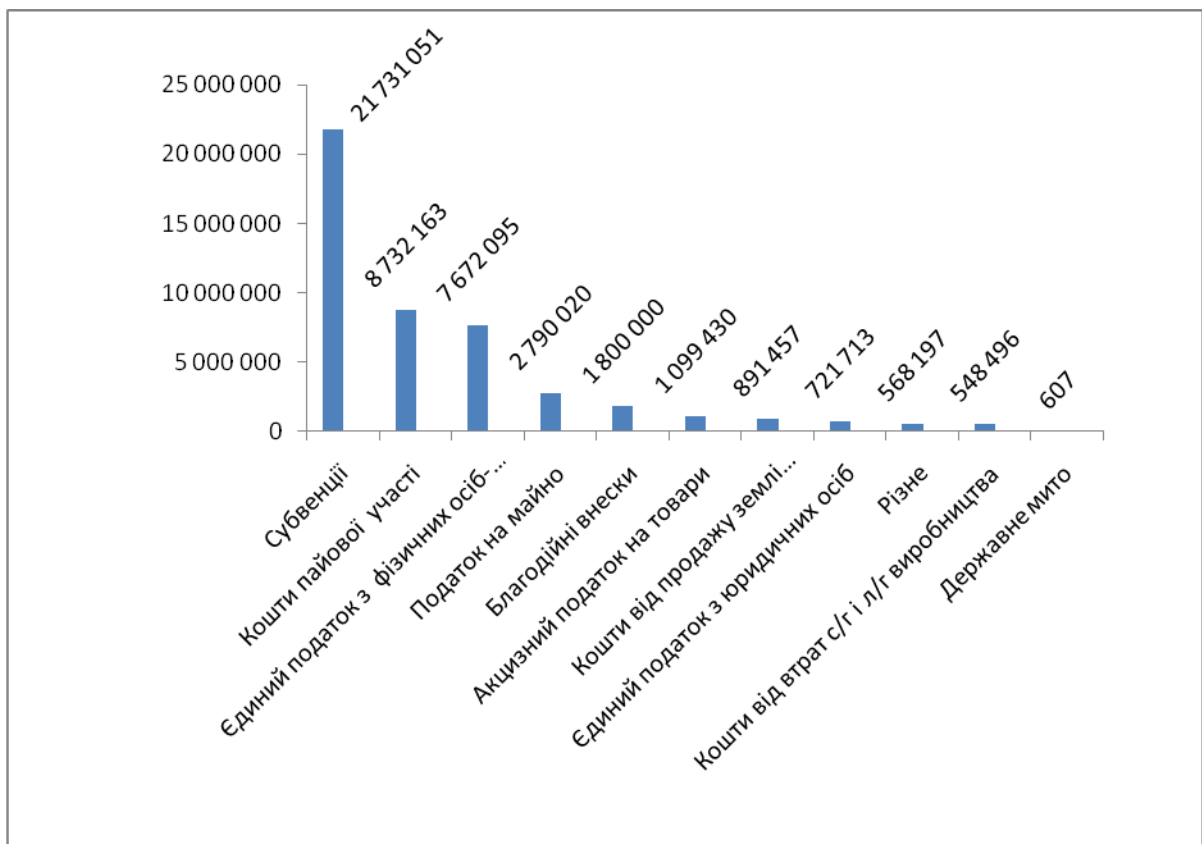

Рис.4. Розподіл доходів бюджету Крюківщинської сільської ради за 2017 рік

Враховуючи те, що с. Крюківщина переживає зараз часи “великої забудови”, то в майбутньому слід очікувати зменшення коштів від пайової участі у доходах бюджету села, адже територіальний ресурс під забудови не безмежний.

Досить великий розмір єдиного податку з фізичних осіб, який займає третє місце в доходах бюджету Крюківщини, свідчить про створення владою умов в селі для підприємницької діяльності.

Більшу частину видатків місцевого бюджету Крюківщинської сільської ради становлять видатки на утримання комунального підприємства “Управління капітального будівництва” - 41,9%, капітальний ремонт доріг - 11,5%, некомунальні послуги - 11%.

В таблиці 5 - інформація про структуру видатків Крюківщинської сільської ради за 2017 рік.

Таблиця 5. Структура видатків Крюківщинської сільської ради за 2017 рік

Статті видатків	Сума, грн.	% до загальної суми
КП "УКБ"	16 906 119	41,89
Капремонт доріг	4 629 645	11,47
Некомунальні послуги	4 463 125	11,06
Видатки на утримання апарату сільської ради	3 665 150	9,08
Утримання дитсадка	2 589 339	6,42
КП "Благоустрій Крюківщини"	2 319 118	5,75
Майнові права на нежитлове приміщення	1 800 000	4,46
Ремонт вул. Балукова	950 000	2,35
Інші видатки	861 442	2,13
КП "КСС", спорт	849 735	2,11
КП "Новини Крюківщини"	417 094	1,03
Оздоровлення дітей	394 830	0,98
Матеріальна допомога	290 100	0,72
Субвенції	224 298	0,56
РАЗОМ	40 359 995	100,00

На рисунку 5 - наочна ілюстрація структури видатків Крюківщинської сільської ради за 2017 рік.

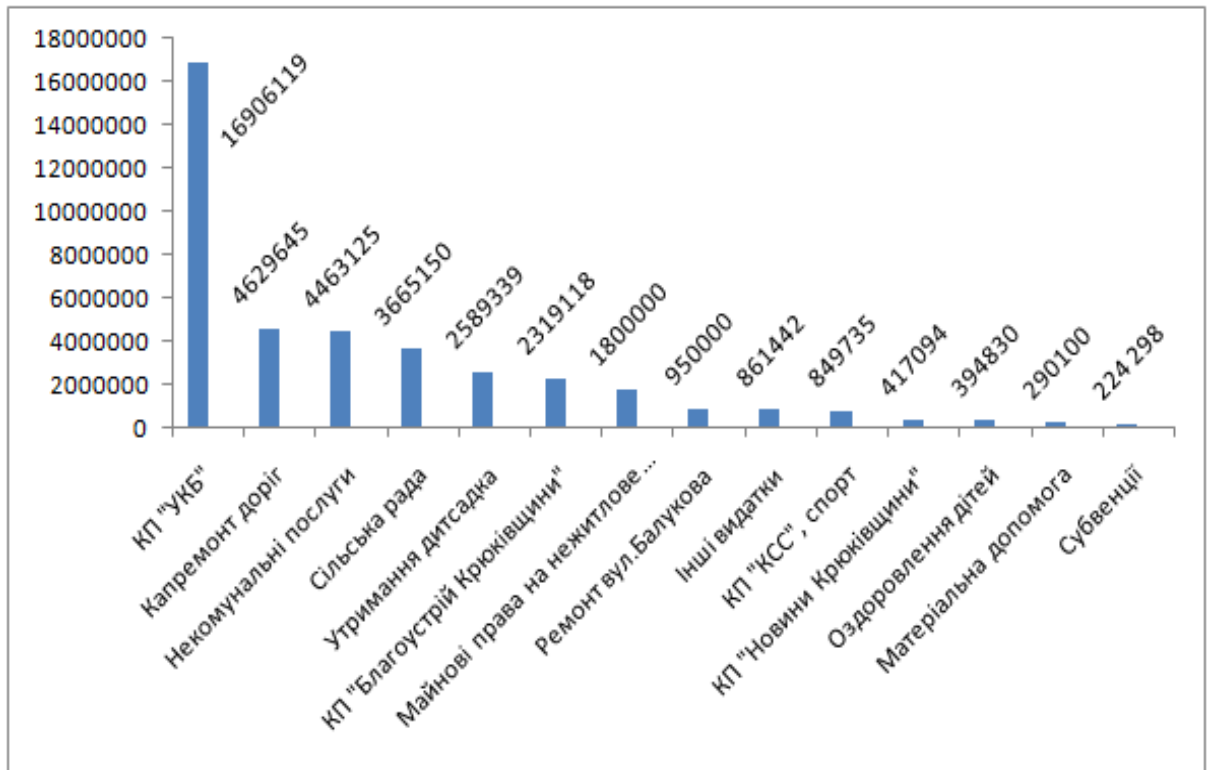

Рис. 5. Структура витратків бюджету Криківщинської сільради за 2017 рік

2.1.3. Бюджет Чабанівської селищної ради

На жаль, аналітичній групі не вдалося отримати інформацію з Чабанівської селищної ради про структуру доходів і витратків їх бюджету з детальним розписом податкових, неподаткових надходжень, витратків по загальному і спеціальних фондах. Спочатку аналітичною групою подавався типовий запит, потім ще раз подався повторний уточнюючий - але детальної інформації аналітична група так і не отримала. Чабанівська селищна рада надала узагальнюючі цифри бюджету, які використані при розрахунку інших показників.

Зважаючи на відсутність необхідної інформації з Чабанівської селищної ради, аналітична група проаналізувала структуру витратків за 2017 рік лише на основі даних єдиного веб-порталу використання публічних коштів Edata (<https://spending.gov.ua/>). Дані про витрати наведені в таблиці 6.

Таблиця 6. Структура видатків Чабанівської селищної ради за 2017 рік

Статті видатків	Сума, грн.	% до загальної суми
Будівництво школи	13 934 289	35,08
Комунальні підприємства	5 708 362	14,37
Ремонт доріг і тротуарів	5 565 518	14,01
Зарплата апарату с/р з податками	4 734 419	11,92
Вуличне освітлення	2 348 565	5,91
Різне	1 383 954	3,48
Комунальні послуги	1 090 203	2,74
Озеленення	827 663	2,08
Будівництво	698 252	1,76
Матеріальна допомога жителям	639 800	1,61
Послуги охорони	477 827	1,20
Комп'ютерна техніка	422 453	1,06
Оплата секції огорожі	396 000	1,00
Бензин, ремонт авто	377 022	0,95
Культурно-розважальні заходи	268 150	0,68
Путівки для дітей	199 215	0,50
Оплата світильників	193 115	0,49
Документація на генплан, землеустрій, інвентаризацію	171 582	0,43
Футбол, спорт	148 458	0,37
Дитячі майданчики	140 040	0,35
РАЗОМ	39 724 887	100,00

На єдиному веб-порталі використання публічних коштів Edata, на жаль, не відображені повністю всі витрати органів місцевого самоврядування. На основі аналізу відкритих даних можна побачити, що найбільше Чабанівська селищна рада витратила в 2017 році на будівництво школи - більше 35%, по 14% - на комунальні підприємства і ремонти доріг і тротуарів, а також 12% - на заробітну плату апарату ради і нарахування на неї.

Нижче - діаграма зі структурою видатків Чабанівської селищної ради за 2017 рік.

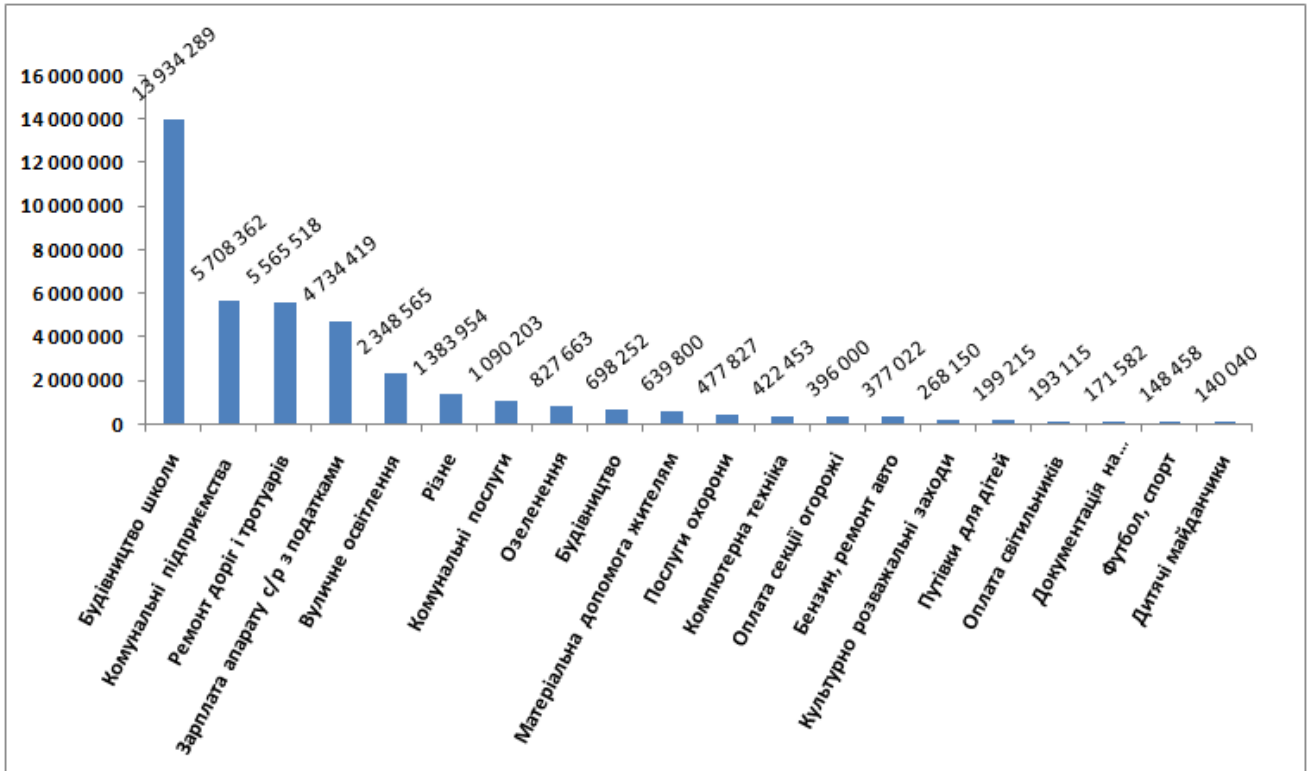

Рис.6. Структура видатків Чабанівської селищної ради за 2017 рік

Загальний аналіз бюджетів показав, що видатки місцевих бюджетів у всіх місцевих рад схожі, орієнтовані на утримання комунальних підприємств, благоустрій, утримання апарату сільської ради, у деякого на будівництво. В звіті подані лише кількісні показники, оскільки рівень ефективності і прозорості витрат по кожній місцевій раді потребує окремого ґрунтового дослідження.

Якщо говорити про джерела надходжень, то через різні обставини вони в кожному населеному пункті різні: зручне розташування вздовж Одеської траси дозволяє в Чабанах і Гатному будувати автозаправні станції, які є основними платниками податку, наявність вільних земельних площ і близькість до Києва дозволяє громадам отримувати певний час доходи від коштів пайової участі, кошти від продажу земель і т.д. Слід також зазначити, що місцеві ради мають дуже різні частки державних субвенцій в сукупному доході громад. Цей показник прямо свідчить про різний рівень роботи апарату управління кожної місцевої ради. Законодавчі зміни, неефективне використання земельних ресурсів не дають впевненості в стабільності доходів в майбутньому. Тому кожній громаді потрібно працювати над сприятливим інвестиційним кліматом і вчитися заробляти кошти самостійно.

2.2. Демографічні показники

2.2.1. Структура населення

Вважається, що об'єднані громади з більшою кількістю жителів мають більший фінансовий потенціал, ніж ті, чисельність населення яких менша 5 тисяч осіб. Тому одним із головних питань в запитах до сільрад були дані про населення, його структуру, площу земельного фонду, якими володіють громади населених пунктів. Як зазначалося вище, від цих показників залежить обсяг субвенції на розвиток інфраструктури для ОТГ і розрахунок фінансової спроможності.

В таблиці 7 і на діаграмі - про структуру населення докладніше.

Таблиця 7. Структура населення в населених пунктах

Показник	с.Гатне	с.Крюківщина	смт.Чабани+с.Новосілки
Кількість зареєстрованих мешканців	4089	7427	12500
Кількість виборців	3246	5095	8100
Кількість дітей дошкільного віку	268	830	1200
Кількість дітей шкільного віку	575	1502	1680

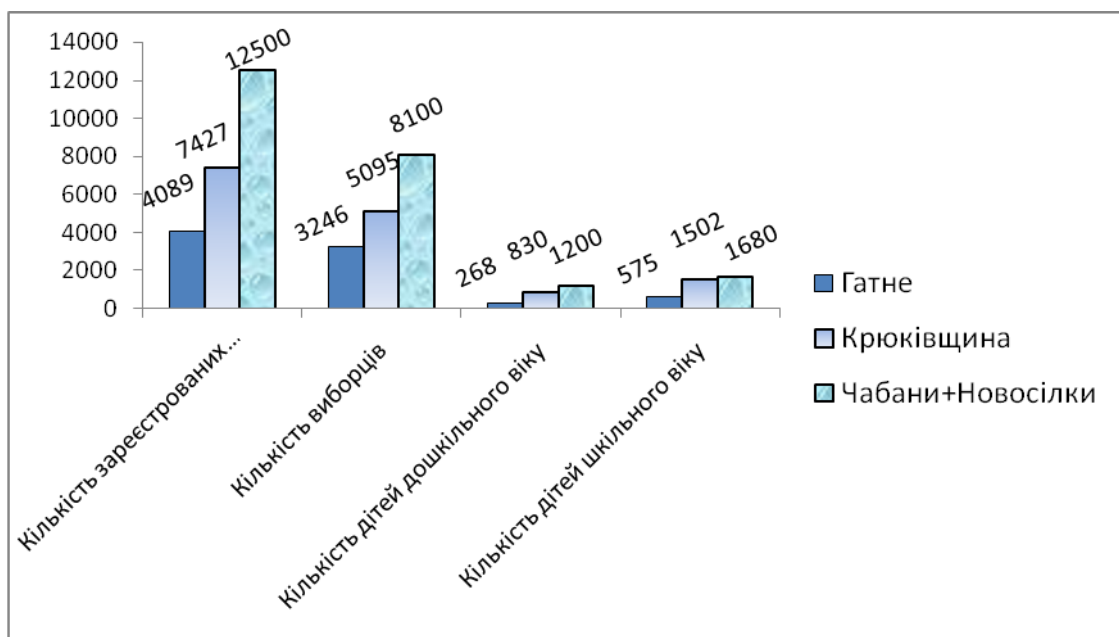

Рис. 7. Структура населення

2.2.2. Густина населення

Також важливим показником по кожній місцевій раді є коефіцієнт густоти населення, що розраховується як відношення кількості жителів до площі, на якій вони проживають. За умов нестачі земельних ділянок цей показник набуває особливої актуальності, оскільки збільшення цього коефіцієнта передбачає збільшення конкуренції при отриманні земельних ділянок і, відповідно, збільшення рівня корупції в процесі розподілу ділянок.

Нижче в таблиці 8 і на діаграмі показана густина населення, розрахована для кожної місцевої ради окремо і для варіантів ОТГ.

Таблиця 8. Густина населення

Показник	Гатне	Крюківщина	Чабани+Новосілки	Крюківщинська ОТГ	Чабанівська ОТГ
Густина населення, чол./га	3,44	6,44	21,44	4,92	9,37
Площа земель місцевої ради, га	1188,213	1153	582,9077	2341,2129	1771,1206
Кількість зареєстрованих мешканців	4089	7427	12500	11516	16589

Рис. 8. Густина населення

2.3. Оцінка фінансової спроможності громад

Як зазначалося вище, основними стимулами для створення ОТГ є поповнення бюджетів ОТГ 60% ПДФО і субвенціями.

В таблиці 9 наведені показники, які дають змогу оцінити стан економічного потенціалу населених пунктів як поодиночі, так і в складі ОТГ.

Таблиця 9. Формування сукупних доходів ОТГ за участі Гатного

Показник	Гатне	Крюків-щина	Чабани	Крюків-щинська ОТГ	Чабанівська ОТГ
Власний дохід місцевої ради за 2017 рік, без суми ПДФО і субвенції, грн.*	41 256 059	24 824 178	45 224 677	66 080 237	86 480 736
Можлива сума субвенції на інфраструктуру, грн.				4 571 949	3 684 338
Сума ПДФО**, грн.	4 595 187	6 020 500	61 267 701	10 615 688	65 862 888
60% суми ПДФО, грн.	2 757 112	3 612 300	36 760 621	6 369 413	39 517 733
Гранична норма ПДФО, нижче якої до місцевого бюджету виділятиметься пряма дотація з державного бюджету, грн.				15 613 036	22 490 852
Гранична норма ПДФО, вище якої з місцевого бюджету будуть відраховані до державного бюджету - реверсна дотація, грн.				19 082 599	27 488 819
ПДФО на 1жителя (середнє по Україні), грн.	1 506	1 506	1 506	1 506	1 506
ПДФО на 1жителя, фактично, грн.	674	486	2 941	553	2 382
Індекс податкоспроможності	0,45	0,32	1,95	0,37	1,58
Сукупний дохід, включаючи суму ПДФО і субвенцію на інфраструктуру, грн	41 256 059	24 824 178	45 224 677	84 416 497	123 668 350

*Власний дохід Чабанівської селищної ради за 2017 рік розрахований математично на основі даних за 9 місяців 2017 року, оскільки річних даних для розрахунку спроможності Чабанівська селищна рада не надала

** Дані для розрахунку отримані в Управлінні державної казначейської служби України у Києво-Святошинському районі

ПДФО - це податок на доходи фізичних осіб, тобто людей, які працюють на підприємствах, зареєстрованих в даному населеному пункті, отримують офіційну зарплату і сплачують податки, серед яких і ПДФО.

Розподіл ПДФО між бюджетами сьогодні виглядає наступним чином: 25% надходжень ПДФО потрапляють до Державного бюджету, 15% - до обласних бюджетів та 60% - до бюджетів міст обласного значення та районів. В міста районного значення, села та селища ПДФО не надходить. Утім, якщо міста, села та селища створять ОТГ, то вони отримають аж 60% надходжень ПДФО. Розмір ПДФО в населеному пункті залежить від:
а) розміру заробітних плат працівників - чим вони вищі, тим більші відрахування ПДФО;
б) кількості робочих місць в населеному пункті - чим більше людей сплачують ПДФО, тим більший розмір відрахувань до бюджету цього податку.

Основними показниками аналізу фінансової спроможності органів місцевого самоврядування ОТГ є:

- обсяг власних доходів ОТГ на одного мешканця;
- рівень дотаційності бюджетів (базова /реверсна дотація у доходах);
- питома вага видатків на утримання службовців в ОТГ у власних ресурсах громади (без трансфертів);
- співвідношення службовців і кількості жителів на одного службовця.

Всі перелічені показники були розраховані і наведені нижче, в таблиці 10.

Таблиця 10. Показники аналізу фінансової спроможності громад

Показник	Гатне	Крюків-щина	Чабани	Крюків-щинська ОТГ	Чабанівська ОТГ
Обсяг власних доходів на одного мешканця, грн.	10 090	3 342	3 618	7 330	7 455
Базова дотація, грн.	-	-	-	7 394 899	-
Реверсна дотація, грн	-	-	-	-	6 014 457
Видатки сільрад на утримання службовців, грн.	4 947 678	3 284 977	5 824 622	8 232 655	10 772 300
Питома вага видатків на утримання службовців в ОТГ у власних ресурсах громади (без трансфертів), %	12	21	15	15	13
Кількісний склад апарату сільської ради	25	14	30	39	55
Співвідношення кількості жителів на одного службовця ради	164	531	417	295	302

Аналізуючи дані з таблиці 10, можна сказати, що **обсяг власних доходів на одного мешканця Гатного за умови справедливого розподілу суттєво зменшиться при створенні і Чабанівської ОТГ, і Крюківщинської ОТГ. При цьому слід зазначити, що у мешканців Крюківщини і Чабанів, навпаки, доходи на одну особу в разі утворення ОТГ з селом Гатне зростуть більше, ніж удвічі.** Зміну рівня доходів на одного зареєстрованого мешканця в разі утворення Чабанівської або Крюківщинської ОТГ демонструє діаграма, розміщена на рис.9.

Як зазначалося вище, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) перерозподіляється в процесі так званого горизонтального вирівнювання. Якщо коефіцієнт податкоспроможності вищий 1,1, то ОТГ має реверсну дотацію, яку мусить перерахувати зі свого бюджету до державного. Якщо коефіцієнт податкоспроможності нижчий 0,9 - ОТГ може розраховувати на пряму дотацію з Державного бюджету до свого. При показниках податкоспроможності з діапазону 0,9÷1,1 горизонтальне вирівнювання ПДФО не проводиться.

Що стосується горизонтального вирівнювання ПДФО в ОТГ за участі Гатного, то Крюківщинська ОТГ може отримати базову дотацію з державного бюджету в розмірі більше 7 млн.грн., оскільки показник індексу податкоспроможності - 0,37 - є досить низьким. А в випадку утворення Чабанівської ОТГ з бюджету громади буде вилучатися реверсна дотація в сумі більше 6 млн.грн, оскільки індекс податкоспроможності досить високий - 1,58. В цьому випадку можна стверджувати, що оптимально до такої ОТГ треба ще залучити один-два населених пункти, щоб не втрачати власних надходжень ПДФО. Але в такому випадку і розрахунок фінансової спроможності такої ОТГ ширшого формату буде дещо інший.

Рис. 9. Дохід на одного зареєстрованого мешканця, грн.

3. Рівень доступності та інфраструктура освітніх закладів

Реформа децентралізації зобов'язує керівництво місцевих рад платити за потреби своїх людей, вкладати кошти в розвиток інфраструктури, соціальних об'єктів, освіти, медицину. Раніше всі витрати, разом з пільгами на освіту, дитяче харчування, утримання садків, освітніх закладів брав на себе центральний бюджет. Проте децентралізація передбачає відхід від «радянської системи», коли «все вирішують нагорі». Відтак у рамках реформи до місцевих бюджетів разом зі збільшенням податкових надходжень передали й частину видатків. Логіка держави проста: «Вчіться рахувати ваші гроші і розумно їх витратити».

В деяких вже створених ОТГ окремі школи були закриті, в деяких - навпаки - вирішили ще побудувати нові, сучасні. Тому ми зараз повинні розуміти початкові умови стану інфраструктурних освітніх об'єктів в своєму селі і в сусідів. Нижче подана інформація про кількість дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів в населених пунктах, а також граничні нормативи їх наповнюваності і наявність черг до них.

Таблиця 11. Навчальні заклади

Найменування населеного пункту	Найменування навчального закладу	Граничний норматив наповнюваності	Фактична кількість учнів (дітей)	Наявність черг у навчальних закладах
смт. Чабани+ с.Новосілки	Новосілівська ЗОШ I-III ступеню	874 учня	645 учнів	черга відсутня
	ДНЗ “Яблучко”	160	278	148
	ДНЗ “Дзвіночок”	220	413	290
с.Гатне	Гатнянська ЗОШ I-III ступенів	620	433	черга відсутня
	ДНЗ “Дитячий садок “Умка”	60	94	133
с.Крюківщина	Крюківщинська ЗОШ I-III ступеню	784 учня	1222 учня	інформація відсутня
	ДНЗ “Дзвіночок”	160	160	566

Виходячи з інформації, переданої сільрадами для опрацювання, можна розрахувати показники кількості дітей на одне місце в школах і садочках.

Таблиця 12. Узагальнені показники кількості дітей на одне місце в закладах освіти

Показник	с.Гатне	с.Крюківщина	смт.Чабани
Кількість дітей дошкільного віку	268	830	1200
Кількість місць в дошкільних навчальних закладах	60	160	380
Кількість дітей шкільного віку	575	1502	1680
Кількість місць у школах	620	784	874
Кількість дітей на одне місце в дошкільних навчальних закладах	4,47	5,19	3,16
Кількість школярів на одне місце в школах	0,93	1,92	1,92

Як видно з приведених даних, в усіх трьох населених пунктах є дефіцит дитячих місць в садочках. Відповідно, при будь-якому форматі ОТГ кількість місць в садочках буде значно менша за кількість дітей дошкільного віку, тому дитячі садочки доведеться будувати.

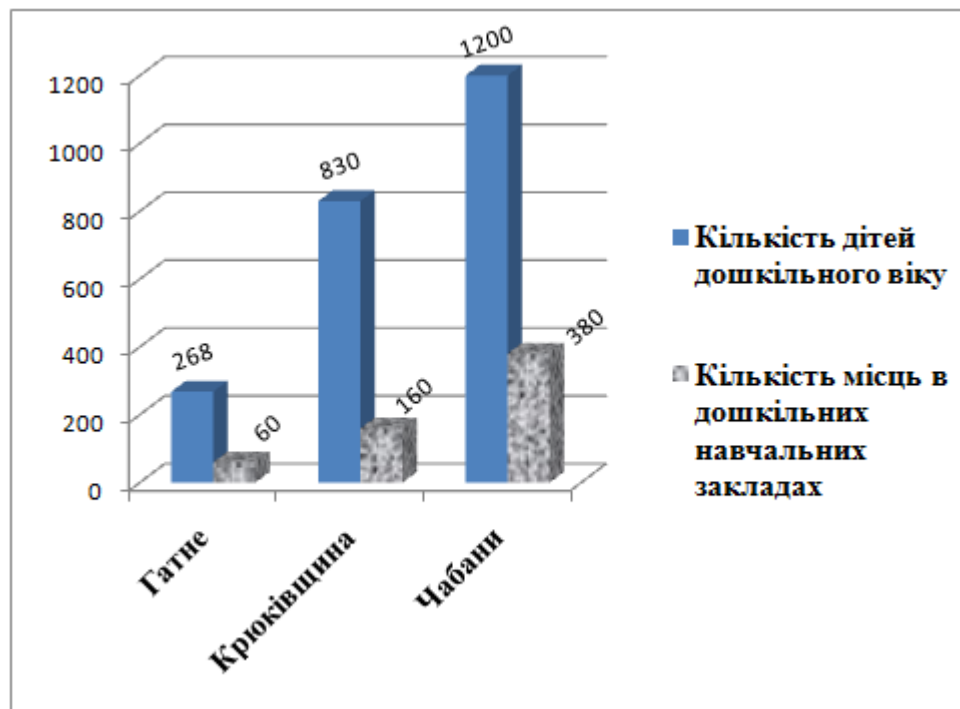

Рис10. Кількість місць для дітей в садочках

А ситуація з наповнюваністю шкіл дещо краща в Гатному, де є навіть невеликий запас місць для школярів. Тоді як в Чабанівській і Крюківщинській місцевих радах місць в школах вдвічі менше за необхідну кількість.

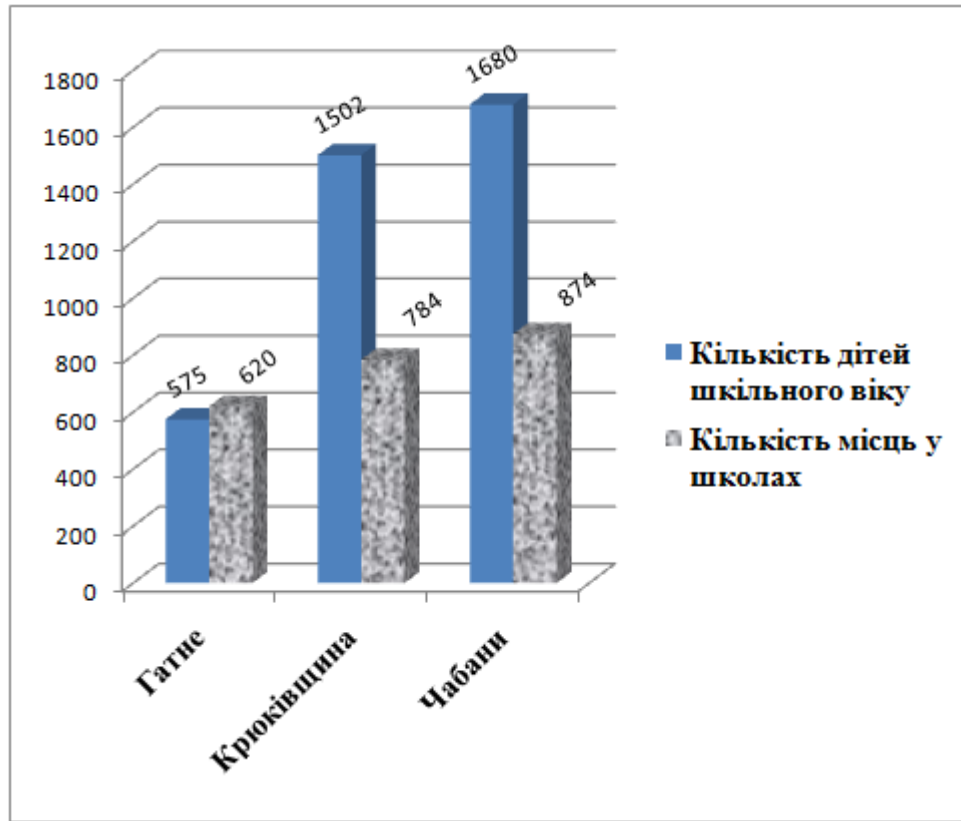

Рис.11. Кількість місць для школярів в школах

4. Представництво депутатів в радах ОТГ

Процедура об'єднання потребує виконання певних дій і дотримання встановлених законодавством термінів. Кінцевим етапом цієї процедури є прийняття рішення ЦВК про проведення місцевих виборів. Жителі обирають депутатів сільської, селищної, міської ради та сільського, селищного, міського голову об'єднаної громади.

Загальний склад депутатського корпусу ради об'єднаної територіальної громади визначається Законом України "Про місцеві вибори" (ч.3 ст.16) і залежить від кількості виборців, які належать до територіальних громад сіл, селищ, а саме:

- 1) до 1 тисячі виборців – 12 депутатів;
 - 2) від 1 тисячі до 3 тисяч виборців – 14 депутатів;
 - 3) від 3 тисяч до 5 тисяч виборців – 22 депутати;
 - 4) від 5 тисяч до 20 тисяч виборців – 26 депутатів;
- і т.д. .

Відповідно до інформації місцевих рад про кількість мешканців, які мають право голосу (виборці), загальний склад (кількість депутатів) майбутньої ради ОТГ за участі Гатного буде становити 26 депутатів, незалежно від варіанту об'єднання. Різними будуть лише пропорції депутатів від сіл, оскільки кожне село має свою кількість виборців, і чим більше виборців - тим більше представництво депутатів в раді ОТГ.

Для проведення виборів депутатів сільських і селищних рад цих громад територію селищ та сіл, жителі яких добровільно об'єдналися в громаду, виборчі комісії поділять на одномандатні виборчі округи з приблизно однаковою кількістю виборців. Кількість округів дорівнює кількості депутатів, які обираються. Від кожного з таких округів до ради відповідної ОТГ буде обраний один депутат.

У випадку створення об'єднаної територіальної громади Гатного з сусідніми сільрадами представництво депутатів від Гатного буде виглядати наступним чином:

Таблиця 13. Представництво депутатів в раді ОТГ

Кількість депутатів	Гатненська с/р	Крюківщинська с/р	Чабанівська с/р
Без ОТГ, станом на сьогодні	14	22	26
Крюківщинська ОТГ	10	16	-
Чабанівська ОТГ	8	-	18

Як видно з приведеної інформації, в випадку створення Чабанівської або Крюківщинської ОТГ Гатне не буде мати більшості депутатів в раді ОТГ. Для того, щоб провести певну зміну представництва депутатів Гатного у бік збільшення, потрібно:

- 1)направити зусилля місцевої влади на стимулювання офіційної реєстрації мешканців

Гатного. Адже не секрет, що в селі Гатне зараз проживає набагато більша кількість людей, ніж показує офіційна статистика. При збільшенні кількості зареєстрованих збільшується кількість виборців - відповідно збільшується і кількість депутатів від Гатного, 2) залучати до процесу об'єднання інші населені пункти, що в свою чергу дозволить змінити кількість виборців і нівелювати абсолютну більшість депутатів від однієї великої громади.

Нижче наведені діаграми з наглядним зображенням пропорцій депутатів для різних варіантів ОТГ.

Рис.12. Представництво депутатів в радах ОТГ

5.Інфраструктурний потенціал

Децентралізація в першу чергу передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Тобто органи місцевого самоврядування будуть відповідати за шкільну і дошкільну освіту, охорону здоров'я первинного рівня (поліклініки, ФАПи), заклади культури, стан доріг, безпеку та інші важливі напрямки. В результаті об'єднані територіальні громади разом з повноваженнями отримають на свій баланс ще певну кількість закладів, що будуть утримуватися за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування.

Таблиця 14. Заклади освіти, культури, охорони здоров'я, які будуть утримуватися за рахунок бюджету ОТГ

Найменування закладу	Чабанівська ОТГ	Крюківщинська ОТГ
Загальноосвітня школа	2	2
Дошкільний навчальний заклад	3	2
Бібліотека	3	1
Амбулаторія (ФАП, станції швидкої допомоги, лікарні)	4	2
Заклади культури, в т.ч. фізичної культури	3	3
Заклади позашкільної освіти	1	-

Методика формування спроможних громад, як було зазначено вище, передбачає розробку і схвалення перспективного плану формування територій громад. Проект перспективного плану розробляється ОДА і передається на затвердження КМУ в електронному та паперовому вигляді та включає в себе графічну і текстову частину, яка містить паспорти всіх потенційних об'єднаних територіальних громад. Паспорти майбутніх громад мають важливе значення - вони визначають інфраструктуру майбутньої об'єднаної територіальної громади, надають різні статистичні дані.

Однією із складових показників паспорту є дані щодо наявності приміщень для розміщення державних органів, установ, що здійснюють різні повноваження. Дані щодо наявності таких приміщень наведено в таблиці 15.

Таблиця 15. Приміщення для державних установ

Наявність приміщень для розміщення державних органів, установ, що здійснюють повноваження щодо:	Чабанівська ОТГ	Крюківщинська ОТГ
правоохоронної діяльності	наявне	наявне
реєстрації актів цивільного стану та майнових прав	наявне	наявне
пенсійного забезпечення	наявне	відсутнє
пожежної безпеки	наявне	передбачене з 01.01.18
казначейського обслуговування	відсутнє	відсутнє

6. SWOT-аналіз: сильні і слабкі сторони, можливості і загрози потенційних ОТГ

При плануванні розвитку територіальної громади значну увагу слід приділяти SWOT-аналізу, тобто визначенню сильних та слабких сторін, а також можливостей та загроз, що впливають на розвиток територіальної громади.

SWOT-аналіз дозволяє виявляти ті галузі та види діяльності, де територіальна громада має значний потенціал розвитку, а також сформулювати конкретні завдання та дії, які необхідно вжити для реалізації цього потенціалу. Іншими словами, SWOT-аналіз може стати підставою для підготовки реалістичних планів дій, які повинні допомогти громаді максимально скористатися існуючими порівняльними перевагами та мінімізувати ризики.

Для вивчення громадської думки щодо доцільності створення ОТГ аналітична група запропонувала всім мешканцям села долучитись до визначення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз у разі створення різних варіантів ОТГ. Для цього було проведено інтернет-анкетування. На основі відповідей мешканців була створена таблиця SWOT-аналізу, де представлені ключові точки зору мешканців села Гатне.

Таблиця 16. SWOT-аналіз для потенційних ОТГ за участі Гатного

Об'єднання з Чабанівською селищною радою	
<p style="text-align: center;">Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> • Великий розмір податку на доходи фізичних осіб • Наявність пожежної частини • Наявність пункту надання швидкої допомоги та двох амбулаторій, інших об'єктів інфраструктури • Наявність централізованої каналізації • Наявність підприємницького потенціалу 	<p style="text-align: center;">Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відсутність зручної транспортної розв'язки • Погане транспортне сполучення • Мале представництво депутатів з Гатного (8:18) • Наявність віддаленої пожежної частини в Чабанах унеможливить побудову в Гатному власної сучасної пожежної частини з можливістю швидкого прибуття на виклики • Наявність віддаленого пункту швидкої допомоги в Чабанах унеможливить створення в Гатному власного сучасного пункту надання швидкої допомоги з можливістю швидкого прибуття на виклики • Багаторічні проблеми з побудовою школи в Чабанах (відсутній важливий об'єкт інфраструктури - школа) • Високий показник густоти населення в умовах нестачі земельних ділянок (21,44 чол/га в Чабанах порівняно з 3,44 чол/га в Гатному) • Ймовірність багатопверхової забудови в Гатному

Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Дострокові вибори в місцеві ради • Збільшення доходів бюджету ОТГ за рахунок 60% ПДФО • Отримання субвенції на розвиток інфраструктури, інших видів субвенцій • Надходження інших коштів від проектів міжнародної технічної допомоги, які підтримуватимуть об'єднані громади 	<ul style="list-style-type: none"> • Мала ймовірність затвердження ОТГ з двох місцевих рад в КОДА і Кабміні і отримання статусу спроможної громади • Порушення законодавчо встановленого порядку добровільного об'єднання громад через відсутність офіційно наданої до Гатненської сільради пропозиції, рішення сесії і протоколу громадського обговорення про створення Чабанівської ОТГ з с.Гатне не дасть змоги зібрати повний пакет документів для оформлення ОТГ • Ймовірність надання більшості адміністративних послуг в Чабанах, і зменшення кількості таких послуг в Гатному • Значна меншість депутатів від Гатного в раді ОТГ може призвести до несправедливого перерозподілу доходів спільного бюджету • Активна присутність в органі місцевого самоврядування Чабанів парламентської Радикальної партії Ляшка - звужує соціальні ліфти для безпартійних • Передавання громадам невластивих функцій (освіта, медицина, ремонт доріг загального користування) • Постійні зміни в законодавстві (нестабільна законодавча база) • Фінансування пільг і субсидій може лягти на плечі ОТГ

Об'єднання з Крюківщинською сільською радою

Сильні сторони

- Зручне транспортне сполучення
- Схожість людського, природно-ресурсного і інфраструктурного потенціалу двох населених пунктів
- Значні історичні, культурні, родинні зв'язки між жителями двох сіл, ментальна схожість

Слабкі сторони

- Мале представництво депутатів з Гатного, 10:16
- Відсутність пунктів швидкої допомоги, пожежної частини і інших необхідних об'єктів інфраструктури
- Централізована каналізація підведена не до всіх об'єктів
- Низький рівень власних доходів

Можливості

- Дострокові вибори в місцеві ради
- Побудова нових сучасних пунктів надання швидкої допомоги і пожежної частини в зручному для обох населених пунктів місці з можливістю швидкого прибуття на виклики
- Збільшення доходів бюджету ОТГ за рахунок 60% ПДФО
- Отримання субвенції на розвиток інфраструктури, інших видів субвенцій
- Надходження інших коштів від проектів міжнародної технічної допомоги

Загрози

- Мала ймовірність затвердження ОТГ з двох сілрад в КОДА і Кабміні і отримання статусу спроможної громади
- Ймовірність надання більшості адміністративних послуг в Крюківщині, і зменшення кількості таких послуг в Гатному
- Відсутність більшості депутатів від Гатного в раді ОТГ може призвести до несправедливого перерозподілу доходів спільного бюджету
- Передавання громадам невластивих функцій (освіта, медицина, ремонт доріг загального користування)
- Погіршення екологічної ситуації через відсутність єдиної централізованої каналізації
- Постійні зміни в законодавстві (нестабільна законодавча база)
- Фінансування пільг і субсидій може лягти на плечі ОТГ
- Ймовірність поширення багатопверхової забудови на території Гатного

Залишитись самостійними

Сильні сторони

- Наявність великого власного бюджету
- Наявність власного депутатського корпусу, обраного громадою Гатного, і зацікавленого в розвитку власної громади
- Наявність сільського голови з широкими повноваженнями, а не старости з обмеженими повноваженнями
- Мінімальна з-поміж сусідів густота населення
- Наявність активної частини громади, здатної контролювати владу, небайдужість громади
- Незалежність від менеджменту сусідніх місцевих рад

Слабкі сторони

- Відсутність збільшення доходів бюджету ОТГ за рахунок 60% ПДФО
- Неможливість отримання субвенції на розвиток інфраструктури
- Ймовірність значного скорочення власних доходів з 2020 року в зв'язку з нормою Бюджетного кодексу про 100% відрахування акцизного податку на пальне до загальнодержавного бюджету
- Складність залучення потенційних інвесторів та міжнародних донорів до програми розвитку громади
- Неможливість дострокових виборів до місцевої ради
- Відсутність централізованої каналізації

Можливості

- Отримання адміністративних послуг в найближчому до проживання місці
- Побудова при ефективному управлінні власних об'єктів інфраструктури
- Зосередження на вирішенні суспільних проблем своєї громади

Загрози

- Ймовірність примусового об'єднання з містом Вишневе
- Законодавці можуть примусити до об'єднання як прямими змінами до Конституції і Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад", так і непрямыми фіскальними чи іншими методами

Об'єднання з містом Вишневе	
<p style="text-align: center;">Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> • Високий рівень доходів бюджету ОТГ • Розвинена інфраструктура ОТГ 	<p style="text-align: center;">Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відсутність зручного транспортного сполучення • Значна віддаленість інфраструктурних об'єктів від Гатного • Мінімальне представництво Гатного у владі ОТГ
<p style="text-align: center;">Можливості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ймовірність залучення потужних інвестиційних програм до розвитку території ОТГ 	<p style="text-align: center;">Загрози</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вибори до ради ОТГ за партійними списками можуть призвести до обрання незнайомих громаді Гатного одіозних кандидатур до ради ОТГ від Гатного • Ймовірність значного погіршення соціально-економічної сфери Гатного • Ймовірність поширення багатоповерхової забудови на території Гатного • Ймовірність розташування шкідливих виробництв на території Гатного

Додаток № 1

Узагальнююча інформація про відповіді місцевих рад на запити аналітичної групи

Запитання	Відповідь Чабанівської селищної ради	Відповідь Крюківщинської сільської ради	Відповідь Гатненської сільської ради
1. Копія рішення сесії сільської /селищної/ ради про затвердження бюджету на 2017 рік. У разі внесення змін до бюджету копії рішень сесій, якими затверджені відповідні зміни.	Всі рішення сесії Чабанівської селищної ради знаходяться у вільному доступі на офіційному сайті Чабанівської селищної ради	Всі рішення сесії надано в друкованому вигляді	Надано перелік рішень сесій сільської ради
2. Фактичне виконання доходної частини бюджету за 9 місяців 2017 року (загальний та спеціальний фонд) з детальним розписом податкових, неподаткових надходжень, трансфертів.	Інформацію надано в загальних цифрах без детального розпису податкових, неподаткових надходжень, трансфертів	Інформацію надано в повному обсязі	Інформацію надано в повному обсязі
3. Фактичне виконання видаткової частини бюджету за 9 місяців 2017 року з детальним розписом видатків по загальному та спеціальному фондах.	Інформацію надано в загальних показниках без детального розпису видатків по загальному та спеціальному фондах	Інформацію надано	Інформацію надано
4. Розмір площі земельного фонду.	смт. Чабани -322,5644 га с. Новосілки 260,3433 га Загалом - 582,9077 га.	1153 га	1188,2129 га
5. Інформацію про стан інвентаризації земельного фонду: копія рішення сільської ради щодо виконання відповідних робіт (інвентаризація земельного фонду), наявність договору з розробником документації, строки виконання;	Копію рішення сільської ради - надано Інформація про наявність договору – надано (29.02.12р. укладено договір №21008 між Чабанівською с/р та ПАТ «УКРВОДПРОЕКТ») Інформація про строки виконання робіт – не	Копію рішення сільської ради - надано Інформація про наявність договору – не надано Інформація про строки виконання робіт – не надано	Надано письмову відповідь: “Інвентаризація земельного фонду не проводилась”

	надано		
6. Інформацію щодо чисельності населення станом на 30.09.17 р.: - загальна кількість проживаючих мешканців; - кількість зареєстрованих мешканців: мешканці, які мають право голосу (виборці), дошкільного віку, - кількість пільговиків; - кількість багатодітних сімей.	Загальна кількість зареєстрованих - 12500 осіб. (фактично проживає більше 20 000 тисяч осіб) Кількість мешканців, які мають право голосу – 8100 осіб Кількість мешканців дошкільного віку – близько 1200 осіб Кількість мешканців шкільного віку – близько 1680 осіб	Загальна кількість зареєстрованих - 7427 осіб Кількість мешканців, які мають право голосу – 5095 осіб Кількість мешканців дошкільного віку – 830 осіб Кількість мешканців шкільного віку – 1502 особи Кількість багатодітних сімей – 62	Загальна кількість зареєстрованих - 4089 осіб Кількість мешканців, які мають право голосу – 3246 Кількість мешканців дошкільного віку – 268 осіб Кількість мешканців шкільного віку – 575 Кількість багатодітних сімей – 24
7. Кількість закладів, що будуть утримуватися повністю або частково за рахунок бюджету в разі утворення ОТГ (загальноосвітні навчальні заклади I-III, I-II, I ступенів, дошкільні навчальні заклади, заклади позашкільної освіти, заклади культури, заклади фізичної культури, медичні заклади (амбулаторія, поліклініка, лікарня, станція швидкої допомоги), інші (за наявності).	Новосілівська ЗОШ - 1 ДНЗ “Яблучко” (Новосілки) - 1 ДНЗ “Дзвіночок” (Чабани) - 1 Заклади культури - 2 Медичні заклади - 3 КП “ВУЖКГ смт. Чабани” - 1 КП “Новосілівська керуюча компанія житлово-комунальних послуг” - 1	Крюківщинська ЗОШ – 1 ДНЗ «Барвінок» - 1 Заклади культури - 2 Заклади фізичної культури - 1 Амбулаторія - 1 КП «Благоустрій Крюківщини» - 1 КП «УКБ» - 1 КП «Новини Крюківщини» - 1	Гатненська ЗОШ - 1 ДНЗ “Дитячий садок “Умка”” - 1 Амбулаторія - 1 Сільський клуб - 1 Сільська бібліотека КП” МКП Гатне” ГФ “Оберіг-Гатне” КП “Інтер-К”
8. Який граничний норматив наповнюваності у: - загальноосвітніх навчальних закладах I-III, I-II, I ступенів учнями; - дошкільних навчальних закладах.	Новосілівська ЗОШ I-III ступеню Фактична кількість - 645 учнів Граничний норматив наповнюваності - 874 учня	Крюківщинська ЗОШ I-III ступеню Фактична кількість - 1222 учнів Граничний норматив наповнюваності -	Гатненська ЗОШ I-III ступеню Фактична кількість - 433 учня Граничний норматив наповнюваності -

<p>9. Фактична кількість учнів у відповідних загальноосвітніх навчальних і дошкільних закладах.</p>	<p>ДНЗ «Яблучко» Фактична кількість - 278 дітей Граничний норматив наповнюваності -160 дітей Кількість груп -8 ДНЗ «Дзвіночок» Фактична кількість - 413 дітей Граничний норматив наповнюваності -220 дітей Кількість груп -10</p>	<p>784 учня ДНЗ «Барвінок» Фактична кількість -160 дітей Граничний норматив наповнюваності - 160 дітей</p>	<p>620 учнів ДНЗ «Дитячий садок «Умка» Фактична кількість -94 дитини Граничний норматив наповнюваності -60 дітей Кількість груп -3</p>
<p>10. Інформацію про кількість дітей, які стоять у черзі до дитячого садочку;</p>	<p>Черга до Новосілівської ЗОШ І-ІІІ ступеню - відсутня Черга до садочку ДНЗ «Яблучко» -148 дітей Черга до садочку ДНЗ «Дзвіночок» - 290 дітей</p>	<p>Кількість дітей , яка стоїть у черзі до ДНЗ «Барвінок» - 566 дітей</p>	<p>Кількість дітей , яка стоїть у черзі до ДНЗ «Дитячий садочок «Умка» - 133 дитини</p>
<p>11. Наявність приміщень для розміщення державних органів, установ, що здійснюють повноваження щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> · правоохоронної діяльності; · реєстрації актів цивільного стану та майнових прав; · пенсійного забезпечення; · пожежної безпеки; · казначейського обслуговування 	<p>Наявність приміщень для :</p> <ul style="list-style-type: none"> -правоохоронної діяльності - наявне реєстрації актів цивільного стану та майнових прав- наявне пенсійного забезпечення- наявне пожежної безпеки- наявне казначейського обслуговування - відсутнє 	<p>Наявність приміщень для :</p> <ul style="list-style-type: none"> -правоохоронної діяльності - наявне реєстрації актів цивільного стану та майнових прав- наявне пенсійного забезпечення- відсутнє пожежної безпеки- передбачено створення з 01.01.18 казначейського обслуговування – відсутнє 	<p>Наявність приміщень для :</p> <ul style="list-style-type: none"> -правоохоронної діяльності - реєстрації актів цивільного стану та майнових прав- наявне пенсійного забезпечення- пожежної безпеки- казначейського обслуговування -

12.Копія програми економічного, соціального та культурного розвитку на 2017 рік (та у разі наявності на майбутні роки)	Інформацію не надано	Програма соціально-економічного та культурного розвитку села Крюківщина надана	Програма на 2017р. і виконання програми за 9 місяців 2017р. соціально-економічного та культурного розвитку с.Гатне надана
13.Перелік адміністративних послуг Чабанівської селищної ради із зазначенням вартості цих послуг	Перелік адміністративних послуг надано	Перелік адміністративних послуг надано	Перелік адміністративних послуг надано
14.Кількість юридичних осіб та суб'єктів підприємницької діяльності, зареєстрованих на території сільської /селищної ради, а також сума ПДФО за 2017 рік	Надано перелік об'єктів інфраструктури та юридичних осіб Сума ПДФО за 2017 рік – 81549,045 грн.	Надано перелік юридичних осіб Сума ПДФО – Інформацію нададуть пізніше	Надано перелік юридичних осіб Сума ПДФО за 2017 рік – інформацію не надано
15. Кількісний склад апарату сільської ради і загальний щомісячний фонд заробітної плати	Кількісний склад -30 осіб Місячний фонд заробітної плати 296 000 грн.	Кількісний склад - 14 осіб Місячний фонд заробітної плати 167 288 грн.	Кількісний склад - 25 осіб Місячний фонд заробітної плати 255952 грн.
16. Загальний фонд заробітної плати працівників державних установ	Інформацію не надано	Інформація в сільраді відсутня	Інформація в сільраді відсутня
17. Кількість сімей, що користуються субсидіями, а також сума наданих субсидій станом за 2017 рік	У 2016 році звернулося за субсидіями -482 особи У 2017 році звернулося - 180 осіб Станом на 12.12.17 субсидіями користуються близько 1500 осіб	Інформацію нададуть пізніше	Отримує субсидію 401 сім'я
18.Відшкодування пільг мешканцям за 2017 рік	Інформацію не надали	Інформацію нададуть пізніше	

19. Співвідношення сум закупівель, зроблених сільською радою на відкритих конкурентних торгах через ПРОЗОРРО, до допорогових закупівель.	10: 1	Через ПРОЗОРРО було здійснено закупівлі на загальну суму 1 510 725 грн.	Через ПРОЗОРРО здійснено закупівлі на загальну суму 660 000 грн.
20. Кількість багатоповерхівок, передбачених генпланом, які ще не побудовані	Інформацію не надано	Інформація не запитувалася	
21. Повний пакет документів щодо надання пропозиції про об'єднання с. Гатне: протокол громадського обговорення, рішення сесії	Інформацію не надано	Інформація не запитувалася	Гатне не є ініціатором об'єднання

Додаток №2

Особливості формування Державного Дорожнього Фонду.

№	Види надходжень	Розміри зарахувань		
		2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	Акцизний податок з вироблених в Україні пального і транспортного засобів	50%	75%	100%
2	Акцизний податок з ввезених на митну територію України пального і транспортного засобів	50%	75%	100%
3	Введено мито на нафтопродукти і транспортні засоби	50%	75%	100%

Використання коштів Державного Дорожнього Фонду

1	Фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування державного значення
2	Фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення , вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у вигляді субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам. Субвенція з державного бюджету розподіляється між місцевими бюджетами залежно від протяжності автомобільних доріг загального користування місцевого значення у відповідній адміністративно-територіальній одиниці станом на 1 січня року, що передує плановому. Субвенція може спрямовуватися на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у розмірі не більше 20% обсягу такої субвенції , затвердженого у Державному бюджеті для відповідного місцевого бюджету. Перелік об'єктів та обсягів коштів за рахунок субвенції затверджується обласною державною адміністрацією за погодженням з центральним органом виконавчої влади , що реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства з подальшим погодженням із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету
3	Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, отриманими державою або під державні гарантії, на розвиток та утримання мережі автомобільних доріг загального користування.
4.	Фінансове забезпечення заходів із забезпеченням безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм.

Загальний обсяг Дорожнього фонду розподіляється

60%	на фінансування робіт, пов'язаних із автомобільними дорогами загального користування державного значення
35%	На фінансування робіт, пов'язаних із автомобільними дорогами загального користування місцевого значення
5%	На фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Відео громадського обговорення створення ОТГ за участі Гатного
<https://www.youtube.com/watch?v=VFQ9DeVu8CI>
2. Протокол громадського обговорення створення ОТГ за участі Гатного
<https://gatne.info/wp-content/uploads/2017/11/2017-10-22-protokol-grom-obgovoren-otg.pdf>
3. Запити аналітичної групи до місцевих рад
<http://gatne.info/analit-grupa-napravy-la-zapyty-kruktivchina-chabany/>
4. Відповіді місцевих рад на запити аналітичної групи
<http://bit.ly/2rtBFcX>
5. Звіт 1-го засідання аналітичної групи
<https://gatne.info/zvit-1-zasid-analit-grupa-otg/>
6. Відео 2-го засідання аналітичної групи
<https://www.youtube.com/watch?v=VFQ9DeVu8CI>
7. Звіт 2-го засідання аналітичної групи
<https://gatne.info/zvit-2-zasid-analit-grupa-otg/>
8. Відео 3-го засідання аналітичної групи
<https://www.youtube.com/watch?v=k6wLSZDL4Ls>
9. Звіт 3-го засідання аналітичної групи
<https://gatne.info/zvit-3-zasid-analit-grupa-otg/>
10. Відео 4-го засідання аналітичної групи
https://www.youtube.com/watch?v=yZy_BW_64Q8
11. Звіт 4-го засідання аналітичної групи
<https://gatne.info/zvit-4-zasid-an-grupy/>
12. Відео 5-го засідання аналітичної групи
<https://www.youtube.com/watch?v=sBydKpfdq7842>
13. ЄДИНИЙ ВЕБ-ПОРТАЛ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНИХ КОШТІВ
<https://spending.gov.ua/>
14. Закон України “Про добровільне об’єднання територіальних громад” №157-19
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
15. Бюджетний кодекс України
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
16. Постанова Кабінету Міністрів України “ Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад” №214 від 8.04.2015р.
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>
17. Звіт про виконання бюджету Чабанівської селищної ради за 9 місяців 2017 року
<http://chabany-rada.gov.ua/sessions/reports/doc.html?voteid=1645&tag2=63+чєпрова+сєсїя>
18. Розмір ПДФО, наданий Управлінням державної казначейської служби України у Києво-Святошинському районі
<http://bit.ly/2Fr2thn>